

PIENĒMTIE TEKSTI

P8_TA(2017)0438

Tiesiskums Maltā

Eiropas Parlamenta 2017. gada 15. novembra rezolūcija par tiesiskumu Maltā (2017/2935(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2., 4., 5., 6., 9. un 10. pantu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 20. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 6., 7., 8., 10., 11., 12. un 47. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (ECTK) un ar to saistīto Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2014. gada 16. janvāra rezolūciju par ES pilsonību par maksu¹,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un daudzos ANO līgumus cilvēktiesību jomā, kuri ir saistoši visām dalībvalstīm,
- ņemot vērā Komisijas 2014. gada 11. marta paziņojumu “Jauns ES mehānisms tiesiskuma nostiprināšanai” (COM(2014)0158),
- ņemot vērā 2017. gada 24. oktobra plenārsēdē notikušās debates par plašsaziņas līdzekļu brīvību Maltā,
- ņemot vērā Starptautiskā Pētnieciskā žurnālistikas konsorcijs un Eiropas Pētnieciskā sadarbības tīkla atklāto informāciju saistībā ar Panamas dokumentiem un Maltas dokumentiem,
- ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi²,

¹ OV C 482, 23.12.2016., 117. lpp.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0409.

- ņemot vērā 2017. gada 24. oktobra rezolūciju par likumīgiem pasākumiem, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlētus, kas, atklājot uzņēmumu un publisko iestāžu konfidenciālu informāciju, darbojas sabiedrības interesēs¹,
 - ņemot vērā Izmeklēšanas komitejas, kuras uzdevums ir pārbaudīt apgalvojumus par iespējamiem pārkāpumiem un administratīvām kļūmēm Savienības tiesību aktu piemērošanā attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, (PANA komitejas) ziņojumu un ieteikumus un ziņojumam pievienoto pielikumu par komitejas misiju Maltā,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. punktu,
- A. tā kā Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesību ievērošana un tā kā šīs vērtības ir universālas un kopējas dalībvalstīm;
 - B. tā kā Eiropas Savienības Pamattiesību harta ir viens no ES primārajiem tiesību aktiem; tā kā Pamattiesību hartas 11. pantā un ECTK 10. pantā ir noteiktas tiesības uz vārda brīvību un plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu; tā kā saskaņā ar LES 2. pantu, 3. panta 1. punktu un 7. pantu Savienībai ir iespēja rīkoties, lai aizsargātu tās kopējās vērtības, kas ir tās pamatā; tā kā tiesiskuma mehānisms būtu vienlīdz spēcīgi jāpiemēro visās dalībvalstīs;
 - C. tā kā ES ir konstitucionāla sistēma, kas darbojas, pamatojoties uz pieņēmumu par savstarpēju uzticēšanos, proti, ka dalībvalstis rīkosies atbilstīgi demokrātijas un tiesiskuma principiem un pamattiesībām;
 - D. tā kā Pamattiesību hartas 47. pantā un ECTK 6. pantā ir nostiprināta tiesu sistēmas neatkarība un tā ir būtiska prasība demokrātiskā varas dalīšanas principa ievērošanai;
 - E. tā kā 2017. gada 16. oktobrī, sprāgstot automašīnā ievietotam spridzeklim, tika nogalināta Maltas pretkorupcijas pētnieciskā žurnāliste un blogere *Daphne Caruana Galizia*;
 - F. tā kā pēc šīs slepkavības Maltā sākās ielu demonstrācijas un pilsoniskās sabiedrības protesti, prasot panākt taisnīgumu, vainīgo saukšanu pie atbildības un tiesiskuma ievērošanu;
 - G. tā kā Plašsaziņas līdzekļu uzraudzības instrumenta 2016. gada pārskatā par Maltu ir identificēts vidēja (gandrīz augsta) līmeņa apdraudējums tirgus plurālismam un politiskajai neatkarībai, kā arī ir identificēti risku pastipriņoši apstākļi saistībā ar to, ka trūkst datu par plašsaziņas līdzekļu tirgu, nav nodrošināta žurnālistu aizsardzība un pašregulējums, redakcionālā autonomija, trūkst plašsaziņas līdzekļu tiesas politiskas atbildības un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes²;

¹ Pieņemtie teksti, P8_TA(2017)0402.

² *Nenadic, Iva, 2016. gads, "Media Pluralism Monitor 2016 – Monitoring Risks for Media Pluralism in the EU and Beyond. Country report: Malta"* (Plašsaziņas līdzekļu uzraudzības instrumenta 2016. gada pārskats — Plašsaziņas līdzekļu apdraudējuma uzraudzība ES un ārpus tās robežām. Valsts pārskats: Malta). Plašsaziņas līdzekļu plurālisma un brīvības centrs. Dokumenta lejupielāde pieejama <http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/malta/>

- H. tā kā organizācijas “Reportieri bez robežām” publicētajā 2017. gada pasaules preses brīvības sarakstā kā galvenais apstāklis, kas ierobežo vārda brīvību Maltā, ir minēti Maltas tiesību akti par neslavas celšanu, kuri ir nosodāmi par to, ka tajos ir noteikti naudas sodi vai ieslodzījums, un kurus, jo īpaši politiķi, plaši izmanto pret žurnālistiem¹;
- I. tā kā Maltas parlamentā pašreiz tiek apspriests Maltas valdības piedāvātais likumprojekts, ar kuru atceļ kriminālsodus par apmelošanu un ievieš *ad hoc* aizliegumu izdot jebkāda veida drošības orderus vai rīkojumus lietās par apmelošanu vai neslavas celšanu saskaņā ar jebkuriem tiesību aktiem²;
- J. tā kā dažādi politiskie spēki Maltā bija izvirzījuši pret *Daphne Caruana Galizia* daudzas apsūdzības par apmelošanu;
- K. tā kā šogad *Daphne Caruana Galizia* bankas konti tika iesaldēti, pamatojoties uz tiesas orderi, un saistībā ar kāda valdības ministra ierosinātu lietu par apmelošanu tika izdoti drošības rīkojumi vēl pirms šīs lietas izskatīšanas pabeigšanas;
- L. tā kā plašsaziņas līdzekļi Maltā ir ziņojuši par to, ka banka *Pilatus*, pret kuru vērstas apsūdzības par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izdara spēcīgu spiedienu, cenšoties panākt ar banku saistītu rakstu atsaukšanu vai dzēšanu; tā kā banka *Pilatus* ir sākusī tiesvedību ASV pret Maltas plašsaziņas līdzekļiem par tās reputācijas aptraipīšanu; tā kā nopludinātajā Finanšu ziņu analīzes vienības (*FIAU*) atbilstības ziņojumā ir norādīts, ka lielākā daļa bankas *Pilatus* klientu ir politiski redzamas personas no Azerbaidžānas, tomēr banka nav veikusi šo klientu pastiprinātu uzticamības pārbaudi pretēji tam, kā tas ir noteikts Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā (AMLD); tā kā kāds valdību veidojošās partijas deputāts ir pieprasījis sākt izmeklēšanu pret *FIAU* trauksmes cēlēju;
- M. tā kā pirms *Daphne Caruana Galizia* slepkavības persona, kas bija galvenā trauksmes cēlēja un vērsās pret korupcijā un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā iespējami iesaistītām politiski redzamām personām Maltā, pameta valsti;
- N. tā kā Maltas valdība ir īstenojusi 2013. gada Trauksmes cēlēju aizsardzības likumu³ un ir viena no mazākumā esošajām ES dalībvalstīm, kuras savos tiesību aktos ir ietvērušas mērķtiecīgus trauksmes cēlēju aizsardzības pasākumus;
- O. tā kā saskaņā ar Maltas konstitūciju un likumiem policijas komisāru iecel ministru prezidents, ģenerālprokuroru iecel prezidents, apspriežoties ar ministru prezidentu, un kopš 2017. gada tiesnešus iecel pēc tam, kad komiteja ir pārbaudījusi tiesneša amata kandidātus pirms viņu iecelšanas amatā⁴; tā kā tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu

¹ Sk. <https://rsf.org/en/malta>

² Maltas valdības likumprojekta “Likums, ar ko paredz atjaunināt plašsaziņas līdzekļu un neslavas celšanas regulējumu un no tā izrietošos vai saistītos jautājumus” 26. panta 6. punkts. Sk.

³ <http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28292&l=1>
Sk.

⁴ <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=25151&l=1>

2016. gada likuma Nr. XLIV 5. pants (96A)

⁴ <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=27835&l=1>

neatkarību Maltā var mazināt tas, ka valdībai ir pilnvaras iecelt policijas komisāru, *FIAU* vadītāju un ģenerālprokuroru;

- P. tā kā dažādos plašsaziņas līdzekļu ziņojumos ir norādīts, ka liels skaits darbvietu publiskā sektora uzņēmumos Maltā tika izveidots dažas nedēļas pirms 2017. gada jūnija vēlēšanām, raisot bažas par to, vai tas netika darīts ar vēlēšanām saistītu apsvērumu dēļ;
- Q. tā kā Malta ir atteikusies pievienoties Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*), kas ir neatkarīga Savienības iestāde un pilnvarota izmeklēt ES mēroga krāpšanas gadījumus un citus noziegumus, kas skar Savienības finanšu intereses, un saukt pie atbildības par tiem;
- R. tā kā ziņas, kas 2016. gada aprīlī nonāca atklātībā sakarā ar Panamas dokumentiem, liecina, parāda, ka ar Maltu saistīti 714 uzņēmumi ir iekļauti Starptautiskā Pētnieciskā žurnālistikas konsorcijs izveidotajā Panamas dokumentu datubāzē; tā kā minētajos dokumentos ir ziņas par pašreizējo ministru un iepriekšējās administrācijas bijušo ministru, kā arī par augsta ranga amatpersonām;
- S. tā kā Eiropas Parlaments saistībā ar tā izmeklēšanu Panamas dokumentu lietā 2017. gada februārī organizēja delegācijas vizīti Maltā; tā kā misijas ziņojumā šīs delegācijas locekļi secināja, ka ir iemesls uzskatīt, ka Maltas policijas spēki nav pietiekami labi aprīkoti un tāpēc tie nevar optimāli veikt savu uzdevumu, un tas norāda uz iespējamu administratīvas kļūmes gadījumu; tā kā šīs delegācijas locekļi norādīja, ka ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju saistītu apsūdzību un konfiskāciju skaits Maltā ir ārkārtīgi mazs salīdzinājumā ar policijai nosūtīto *FIAU* ziņojumu vidējo skaitu; tā kā valdības amatpersona un bijušais ministrs atteicās no PANA komitejas ierosinājuma sarīkot tikšanos tās misijas laikā;
- T. tā kā Maltā 2017. gada maijā tika publicēti divi *FIAU* konfidenciāli 2016. gada ziņojumi Maltā un tajos tika secināts, ka pastāv aizdomas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kurā ir iesaistīta valdības amatpersona; tā kā tajā pašā laikā publicētajā trešajā ziņojumā tika norādīts, ka *FIAU* veica pārbaudi uz vietas bankā *Pilatus*, un tika konstatēts, ka banka, iespējams, pārkāpj Maltas tiesību aktus, kas vērsti pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju; tā kā bankas *Pilatus* licencēšanas process noritēja ļoti ātri salīdzinājumā ar vidējo laika periodu, kāds nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību Kapitāla prasību direktīvā noteiktajiem standartiem;
- U. tā kā *FIAU* vadītājs un policijas komisārs (šīs abas amatpersonas amatā tieši iecel valdība) drīz pēc šo ziņojumu pabeigšanas atkāpās no amata; tā kā policijas izmeklēšana pret politiski redzamām personām, tostarp valdības amatpersonu, saistībā ar apsūdzībām par iespējamu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju netika sākta; tā kā iepriekš minēto lietu izskatīšanai tika iecelti tiesneši; tā kā pēc *FIAU* ziņojumu nopludināšanas presei divi *FIAU* darbinieki tika atstādināti no darba pienākumu pildīšanas;
- V. tā kā, vēlākais, 2017. gada jūnijā Eiropas Komisija tika informēta par šīm apsūdzībām un tā tika aicināta veikt papildu izmeklēšanu saistībā ar Maltu un to, vai tā ievēro un pienācīgi īsteno trešo *AML*D un Kapitāla prasību direktīvu;
- W. tā kā ES pilsonība ir viens no izcilākajiem ES sasniegumiem un tā kā saskaņā ar Līgumiem jautājumi par uzturēšanos un pilsonību ir dalībvalstu ekskluzīva kompetence; tā kā ES ir pilnvaras uzraudzīt dalībvalstu īstenoto pretkorupcijas praksi;
- X. tā kā iedibinātajā Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir apstiprināts, ka par pilsonības

iegūšanas vai zaudēšanas nosacījumiem lemj katra dalībvalsts, ievērojot Savienības tiesību aktus; tā kā pēc Māstrihtas līguma stāšanās spēkā dalībvalstu pilsonības piešķiršana nozīmē arī ES pilsonības piešķiršanu un tās ir spēcīgas papildu tiesības; un tas nozīmē to, ka dalībvalstu lēmumi par naturalizāciju nav neitrāli attiecībā uz citām dalībvalstīm un ES;

- Y. tā kā Maltas valdība 2014. gadā izveidoja individuālo ieguldītāju programmu, ar kuru saskaņā trešās valsts valstspiederīgajiem tiek pārdota pilsonība par EUR 650 000; tā kā šīs pilsonības saņēmēju saraksts joprojām nav skaidrs, jo šīs personas netiek iekļautas publicētajā naturalizēto pilsoņu sarakstā; tā kā nopludinātajā 2016. gada *FIAU* ziņojumā ir paustas bažas par iespējamu korupciju šīs programmas administrācijā;
- Z. tā kā šīs individuālās ieguldītāju programmas pārvaldību valdība uzticēja starpniekuņēmumam *Nexia BT*, kas Panamas dokumentos minēts kā Maltas politiski redzamo personu, tostarp valdības amatpersonas, trasta un ārzonas uzņēmumu veicinātāju; tā kā Panamas dokumentos ir norādīts, ka *Nexia BT* ir rīkojies bez pienācīgas rūpības, nodrošinot visu informāciju, kas nepieciešama, lai identificētu faktiskos īpašniekus;
- AA. tā kā Eiropola Finanšu izlūkošanas grupas ziņojumā “*From suspicion to action – converting financial intelligence into greater operational impact*” (“No aizdomām līdz rīcībai — finanšu izlūkošanas pārveidošana par pasākumu ar lielāku darbības ietekmi”) ir uzsvērts, ka konkrētas personas, tostarp noziedzīgas organizācijas, ir ļaunprātīgi izmantojušas Maltas interneta uzņēmumus, lai legalizētu noziedzīgi iegūtus līdzekļus; tā kā tas nebūtu jāinterpretē kā nozares raksturojums kopumā,
1. stingri nosoda *Daphne Caruana Galizia* nogalināšanu un aicina Maltas valdību izmantot visus nepieciešamos resursus, lai sauktu pie atbildības viņas slepkavas;
 2. prasa veikt neatkarīgu starptautisku izmeklēšanu *Daphne Caruana Galizia* slepkavības lietā; šajā saistībā atzīst Maltas iestāžu centienus panākt starptautisku tiesībsardzības iestāžu, tostarp ASV Federālā izmeklēšanas biroja un Nīderlandes tiesu medicīnas ekspertu, iesaistīšanos; prasa Eiropola pilnīgu iesaistīšanos izmeklēšanā uz visu tās laiku;
 3. norāda, ka sabiedrības interesēs ir būtiski nodrošināt pētniecisko žurnālistu un trauksmes cēlēju aizsardzību; aicina Maltas iestādes un visas ES dalībvalstis nodrošināt žurnālistu un trauksmes cēlēju personiskās drošības un iztikas līdzekļu aizsardzību;
 4. aicina Priekšsēdētāju konferenci izveidot *Daphne Caruana Galizia* vārdā nosauktu Eiropas balvu pētnieciskās žurnālistikas nozarē un to katru gadu piešķirt par izciliem sasniegumiem pētnieciskajā žurnālistikā Eiropā;
 5. pauž nožēlu par to, ka pēdējo gadu notikumi Maltā raisa bažas par tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesībām, tostarp par plašsaziņas līdzekļu brīvību un policijas un tiesu neatkarību;
 6. aicina Komisiju veidot dialogu par tiesiskumu Maltā un nodrošināt Eiropas vērtību ievērošanu; aicina Komisiju vispusīgi informēt Parlamentu par tās novērtējumu; atkārtoti norāda, ka ir nepieciešams regulārs uzraudzības un dialoga process, iesaistot visas dalībvalstis un līdzdarbojoties Padomei, Komisijai un Parlamentam, lai aizsargātu ES pamatvērtības — demokrātiju, pamattiesības un tiesiskumu —, kā tas tika ierosināts

Parlamenta 2016. gada 25. oktobra rezolūcijā par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi (DTP pakts);

7. pauž nožēlu par to, ka policija Maltā nav izmeklējusi vairākas nopietnas apsūdzības par korupcijas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas un banku uzraudzības pienākumu pārkāpumiem, jo tas uzskatāms par tiesiskuma apdraudējumu šajā dalībvalstī; atzīst, ka saistībā ar dažām no šīm apsūdzībām tiek veiktas vairākas tiesu izmeklēšanas; jo īpaši pauž nožēlu par to, ka līdz šim policija Maltā nav izmeklējusi ziņas, kas nonākušas atklātībā saistībā ar Panamas dokumentiem un nopludinātajos *FIAU* ziņojumos minētajām politiski redzamajām personām, un norāda, ka dažas *FIAU* ziņojumos minētās personas joprojām strādā valdībā aicina Maltas policijas komisāru sākt šādu izmeklēšanu;
8. norāda uz Maltas Augstākās tiesas priekšsēdētāja piezīmēm par tiesiskumu un atbalsta viņa apgalvojumu, ka bez pienācīgas tiesībaizsardzības tiesiskumu Maltā nevar nodrošināt¹;
9. pauž bažas par PANA komitejas ziņojumu, kuru tā sagatavojusi pēc Maltas apmeklējuma un kurā norādīts, ka par atbilstības nodrošināšanu, krāpšanas un finanšu noziegumu apkarošanu atbildīgās valsts iestādes ir ļoti politizētas;
10. aicina Komisiju pārliecināties par to, vai Malta nodrošina atbilstību trešajai *AML* un Kapitāla prasību direktīvai; norāda, ka Malta ir viena no vairākām dalībvalstīm, pret kurām Komisija ir ierosinājusi sākotnēju pārkāpuma procedūru par to, ka tās nav spējušas līdz 2017. gada 26. jūnijam transponēt ceturto *AML*; atzīst, ka šī transponēšana drīzumā tiks veikta;
11. aicina Maltas iestādes pievienoties *EPPO*, lai kopā ar citām iesaistītajām dalībvalstīm (*EPPO* dalībniecēm) cīnītos pret ES mēroga krāpšanas gadījumiem un citiem noziegumiem, kas skar Savienības finanšu intereses;
12. aicina Maltas uzraudzības un tiesu iestādes izmeklēt bankas *Pilatus* licencēšanas procedūru, jo īpaši attiecībā uz to, vai ir atbilstīgi un pareizi izpildītas finanšu iestāžu vadības struktūrām noteiktās prasības, kā norādīts Kapitāla prasību direktīvā, un izmeklēt *Nexia BT* atbilstību *AML* prasībām;
13. atkārtoti norāda uz Parlamenta deputātu bieži paustajām bažām par pilsonības piešķiršanu, pamatojoties uz ieguldījumu shēmām, kā tas notiek Maltā un citās ES dalībvalstīs; aicina Maltu precizēt personas, kas iegādājušas Maltas pasi, un visas ar to saistītās tiesības, kā arī to, kādi aizsardzības pasākumi tiek īstenoti, lai nodrošinātu, ka visi šie jaunie pilsoņi vienu gadu pirms pilsonības nopirkšanas ir faktiski dzīvojuši Maltā; aicina Komisiju uzraudzīt šādas pilsonības iegādes programmas dalībvalstīs, jo tām ir pienācīgi jāievēro ES tiesību akti, īstenojot savu kompetenci pilsonības jomā;
14. aicina Maltu un visas pārējās dalībvalstis nodrošināt, ka cīņa pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas tiek noteikta par prioritāru pasākumu un ka tam tiek piešķirti visi nepieciešamie resursi;
15. pauž nožēlu par Komisijas lēmumu nublicēt 2017. gadā ES ziņojumu par korupcijas apkarošanu;

¹ <http://www.independent.com.mt/articles/2017-10-02/local-news/Chief-Justice-boldly-speaks-out-about-rule-of-law-need-for-proper-law-enforcement-6736179695>

16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Eiropas Padomei un Maltas Republikas prezidentam.